

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.483.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 4589 Pana Posła Wojciecha Króla w sprawie tzw. renty wdowiej, proszę przyjąć poniższe informacje.

Ustawa z dnia 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1243) wprowadza od 1 stycznia 2025 r. nową regułę zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku z prawem do własnego świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym. Przepisy ustawy przewidują, że w przypadku zbiegu prawa do powyższych świadczeń, począwszy od 1 lipca 2025 r., jedno świadczenie wypłacane byłoby wdowie lub wdowcowi w całości, a drugie w wysokości 25% (w okresie przejściowym, tj. od dnia 1 lipca 2025 r. do 31 grudnia 2026 r. – 15%). Obecnie, w przypadku zbiegu prawa do kilku świadczeń emerytalno-rentowych, obowiązuje zasada wypłaty jednego świadczenia. Tym samym, przywołana ustawa wprowadza nową regułę zbiegu prawa do nabytej renty rodzinnej, którą wnioskodawcy ustawy nazwali „rentą wdowią”.

Przywołana ustawa nie wprowadziła zmian w zasadach ustalania renty rodzinnej oraz w jej wysokości. Oznacza to, że renty rodzinne, które nie będą wypłacane w zbiegu, po wejściu w życie nowych rozwiązań będą funkcjonowały na dotychczasowych zasadach. Zagadnienia poruszone w interpelacji Pana Posła Wojciecha Króla w istocie więc dotyczą nie tyle rozwiązania określanego mianem „renty wdowiej”, ile ogólnych zasad nabywania prawa do renty rodzinnej.

Zasady nabywania prawa do renty rodzinnej oraz ustalania jej wysokości zostały określone przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, ze zm.). Zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy, renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Zgodnie z art. 70 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, prawo do renty rodzinnej przysługuje wdowie, jeżeli w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy. Renta rodzinna przysługuje również wdowie, która nie osiągnęła tego wieku, ale wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu, które nie ukończyło 16 roku życia. W przypadku, gdy przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci kształcą się w szkole, wdowie przysługuje renta rodzinna po zmarłym mężu do ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

Uprawienie do renty rodzinnej przysługuje również wdowie, która osiągnęła wiek 50 lat lub stała się niezdolna do pracy po śmierci męża, nie później jednak niż w ciągu 5 lat od jego

śmierci lub od zaprzestania wychowywania dziecka do 16 roku życia (18 roku życia, w przypadku, gdy dziecko kontynuuje naukę), bądź też od zaprzestania wychowywania dziecka uznanego za całkowicie niezdolne do pracy.

Każda wdowa ma prawo do uzyskania renty rodzinnej z tytułu śmierci współmałżonka, o ile spełnia określone w ustawie warunki, bez względu na to, czy sama opłacała składki do systemu ubezpieczeń społecznych. Takie same warunki w zakresie prawa do renty rodzinnej dotyczą wdowców.

Szczegółowa konstrukcja warunków nabycia prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku może być przedmiotem dyskusji, a także zróżnicowanych rozwiązań. Wskazać bowiem należy, że skonstruowane są one często w odmienny sposób w różnych porządkach prawnych. Niemniej jednak aktualnie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie toczą się w tej materii prace. W każdym jednak przypadku szczegółowa konstrukcja warunków nabycia prawa do renty rodzinnej, która przekłada się na krąg uprawnionych do tego świadczenia, musi być rozpatrywana nie tylko w kontekście skutków społecznych takiego rozwiązania, ale także – co niemniej istotne – sytuacji Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz możliwości budżetu państwa, który w określonym zakresie dotuje wydatki na świadczenia z systemu ubezpieczeń społecznych, w tym na renty rodzinne.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/